

KIIGIKOOLIVALITUSE TÖÖALANE.

Enne Kiigikooli veel vähe aega jättis töötamiseks ja sellestki ajast suur osa kulub 1929/30 aasta eelarve arutamiseks, ei ole võimalik suuremaid kavatsusi seaduseandmisel alal teostada. Loodetavasti võtab praegune Kiigikooli haridusealal osati vastu Kiigi kunsttööstuskooli seaduse ning Meistrite, Õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse.

Valjatoetamisel on ministeeriumil suurem Õppejõudude teenistuse seadus, mis aga pikemat aega ei ole, viimase seadusega ühenduses tuleb kaalumisele ka Õppejõudude tasude seadus. On midagi seaduseandmisel kavatsusi, et aga need kavatsused lähemal ajal arutusele ei tule, on neist veel vara rääkida.

Lähem tähelepanu on pööratud praegu koolide korraldamisele, e ven- damisele ja stabiliseerimisele juba antud seaduste alustel.

Kõige pealt tuleb hoolitseda, et 6-aastane algharidus teostaks Va- bariigi Valitsuse määruses ettenähtud ajaks, s.o. 1930 a. Selleks on va- ja jõupingutust nii riigilt kui ka omavalitsustelt koolimajade ehitamise alal. Samuti vajavad teostust kehvasid õpilased, et vaesus ei takistaks vähemalt alghariduse saamist. Selleks on võetud riigi 1929/30. aasta eel- arvesse kehvamate õpilaste toetamiseks 25 miljoni senti.

Sotsiaalse alghariduse laiendamiseks seotud küsimuste selgitamiseks kutsub haridusministeerium lähemal ajal nõupidamisele koolivalitsuste juhatajad.

Keskkoollise võrk vajab korraldamist. Selleks on kogutud andmed oma- valitsustelt ja küsimus on ministeeriumis praegu läbitöötamisel.

Suure tähtsusega on keskkoollise õppekavade küsimus. Keskkoollid on siiani tähtsustanud ajutiste õppekavade järgi, kuid nüüd, kus neil juba kaks aastat iseseisvat koolipraktikat, on üha aeg õppes põhjalikule kaalumisele siuliselt asuda. Selleks ongi juba eelnevalt käimas. Ühes keskkoollise õppekavade koostamisega tuleb põhjalikult kaaluda ka võr- keelte õpetamise küsimus, mis teataval määral ongi keskkoollise küsimus. Ei ole midagi loomatuks, kui võtta keelte asjus järsku uus suund, nagu seda ette nähti eelmise valitsuse viimastel päevadel. Selle uue suuna teos- tamisele ei saanud veel asuda, etas selle kohta sai haridusministeeriumi juhtivatele jõududele ametlikult teatavaks alles lähemal ajal. Ühest kavatsustavast suunast loobumine ei too mingisuguseid sandatusi koolielus. Esimese ja teise võrkoole tundide arvu vahe ei ole ka kuigi suur. Tundi-

de arv määratakse kindlaks õppekavades. Haridusministeeriumi 1923 a. korralduse järgi õpetatakse eesti õppekeelega algkoolides esimese võõrkeele-na saksa keelt ja on praegu, peale mõne üksiku erandi, ainu võõrkeel, mis eesti õppekeelega algkoolides õpetatakse.

Kaalumisel on ministeeriumis kooli- ja klassikursuse lõpetamise kord, et kõrvaldada ebasoovitavad nähtused, mis sellel alal on ilmsiks tulnud. Mõned kohalikud koolivalitsused on oad arvanud selle kohtade kohta ministeeriumile juba saatnud, teistelt on vastused tulemas. Arvesse võttes endiste aastate kogemusi ja kohtadelt saadud andmeid, tahab ministeerium maksa panna kooli- ja klassikursuse lõpetamise kohta korra, mis juhiks õpilasi õppeainete põhjalikule läbitöötamisele, aga ei koorma õpilasi liigse tööga õppeaasta lõpul.

Väga tähtis on kutschariduse kaudu nii noorsoo kasvatus kui ka riigi majanduse seisukohast. Kutschariduse alal töötavad seal praegu 56 tühienduskooli ja 37 kutskekooli. Viimastest on 1 kunsttööstuskool, 3 aerekooli, 5 kaubanduskooli, 11 meestööstuskooli, 10 naiskutskekooli ja 7 tööstusõpilaste kooli. Peale selle töötavad veel mitmed põllumajanduslikud koolid, mis alluvad põllutööstusministeeriumile.

Riigikogu poolt läinud aastal vastuvõetud Tallinna tehnikumi seaduse alusel tuleb tähtsustada Riigi tehnikagümnaasiumi tehnilise keskkooli. See nõuab suuremat tööd õppekavade ja õppetöö korraldamise alal. Sarnane tehniline keskkool vajab vastavaid ruume, mis võiks saada vaid uue maja ehitamise teel. Rahjaks ei luba riigi majandusline seisukord praegu uue hoone ehitamisele asuda ja koolil tuleb esialgu leppida puudulikkude ümbruskonnaga.

Õppetöö korraldamise alal kutskekoolides on ministeeriumis viimistlemisel tööstuslike kutskekoolide ja tühienduskoolide õppekavad, valmis on juba kaubanduskoolide uued õppekavad, mis tuleval kooliaastal maksa panna.

Haridusministeerium on kohustatud teostama järelevalvet selle üle, et tehnika eriteadlaste õigusi kasutaksid ainult need isikud, kes selleks õigustatud kehtis maksa seaduse alusel. Ühenduses sellega on vaja välja töötada ja maksa panna tehnika eriteadlaste registreerimise komisjoni kordkord.

Kultuurkapitali arvepidamine ja asjaajamine on vastava seadusega haridusministeeriumi ülesandeks tehtud. Tuleb selleks kord välja töötada ja Vabariigi Valitsusele esitada.

PEADUSE JA KUNSTI PEAVALITSEUSE TÖÖALALT.

Et lahendada kehvenatele andekatele noortele ülikoolis edasiõppimise võimaldamise küsimust, selleks on välja töötamisel üliõpilaste õppelaenu seadus.

Tööõiguse õpetamise kohta on haridusministeerium esinud ettepanekuga, et Tartu ülikool selle küsimuse lahendamise õppeülesande tegemisega administratiiv-õiguse professori juures.

Jaani Poska nimelise stipendiumi instruktioonid on välja töötatud. Stipendiumi saaksid õigusteadlased - 75 kuni 90 krooni kuus.

Belikunsti alalt.

Vastavalt keskkooli laulu- ja muusikaõpetajate kutseandamise määrusele on väljatöötatud õpetajate ettevalmistamise kord. Ettevalmistamine toimub Tallinna konservatooriumis /muusikaline osa/ ja Tallinna pedagoogiumis /pedagoogiline osa/.

Kujutava kunsti alalt.

Veebruari kuus korraldab kujutava kunsti sihtkapitali valitus Eesti kunstnikkude Seltsingis. Praegu valib jury teid välja. On ettepanekuid tulnud, et seda näitust ka mujale viidaks. Soodeid tingimusi on pakutud Saksamaalt. Ka on kirjavahetus käimas Eesti saadikuga Pariisis - näituse siinviimise asjus.

Kirjanduse alalt.

Trükkivalmis on "Eesti rahvalaulude" II köide. Eesti Kirjanduse Selts koos õpetajate Eesti Seltsiga ja Eesti Rahvaluule Arhiiviga kavatses asuda III köite trükitöödega eeltöödele. Selleks aineliste võimaluste loomiseks korraldati 12. juunil Tartus nõupidamine, millest ka haridusministeeriumi esitaja pidi osa võtma.

Kehakultuuri alalt.

Ülikooli kehakasvatuse instituut hakkab kasutama Pihajärve mõisat talispordi õpetamiseks. Haridusministeerium aitab seal ekskursioonijana sisseviia.

Välisõppes, rahvaraamatikogude, rahvaukoolide ja mitmesuguste kursuste alal jätkatakse nende ülesannete teostamist, mille kohta ajakirjandusole juba detsembrikuus ülevaade anti.

Kuna Riigikogul veel vähe aega jääb töötamiseks ja sellestki ajast suur osa kulub 1929/30 aasta eelarve arutamiseks, ei ole võimalik suuremaid kavatsusi seaduseandlisel alal teostada. Loodetavasti võtab praegune Riigikogu haridusealal ometi vastu Riigi kunsttööstuskooli seaduse, Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilasteseaduse ja Tartu ülikooli seaduse muutmise seadus, milliste seaduste arutamine Riigikogu komisjonides juba lõpetatud või lõpetamisel. Võib olla jõuab Riigikogu vastu võtta ka Üliõpilaste laenuseaduse ja erakoolide õpetajate pensioni seaduse ja tehnilise hariduse korralduse seadus. Väljatöötamisel on õppejõudude teenistuse seadus, mis aga pikemat aega nõuab; viimase seadusega ühenduses tuleb kaalumisele ka õppejõudude tasude seadus. On maidki seaduseandlisi kavatsusi, et aga need kavatsused lähemal ajal arutusele tule, on neist veel vara rääkida.

Lähem tähelepanu on pööratud praegu kooli elu korraldamisele, süvendamisele ja stabiliseerimisele juba antud seaduste alustel.

Kõige pealt tuleb hoolitseda, et 6-aastane algharidus teostataks Vabariigi Valitsuse määruses ettenähtud ajaks, s.o. 1930 a. Selleks on vaja jõupingutust nii riigilt kui ka omavalitsustelt koolimajade ehitamise alal. Samuti vajavad toetust kehvemad õpilased, et vaesus ei takistaks vähemalt alghariduse saamist. Sundusliku alghariduse laiendamise seotud küsimuste selgitamiseks kutsub haridusministeerium lähemal ajal nõupidamisele koolivalitsuste juhatajad.

Keskkoolide võrk vajab korraldamist. Selleks on kogutud andmed omavalitsustelt ja küsimus on ministeeriumis praegu läbitöötamisel.

Veel suurema tähtsusega on keskkooli õppekavade küsimus. Keskkoolid on siamaani töötanud ajutiste õppekavade järgi, kuid nüüd, kus meil juba kümme aastat iseseisvat kooli praktikat, on ülim aeg õppetöö põhjalikule kaalumisele sisuliselt asuda. Selleks ongi juba eeltööd käimas. Ühes keskkooli õppekavade koostamisega tuleb põhjalikumale kaalumisele koolitegelaste ringides ka võõrkeelte õpetamise küsimus, mis suurel määral ongi keskkooli küsimus. Et mitte küsimust otsustada ilma põhjaliku kaalumiseta ja võimaldada osavõttu koolitegelastele ühest tähtsamast hariduseküsimusest arutamisest, ongi seisma pandud eelmise Valitsuse otsus võõrkeelte õpetamise suhtes, millist küsimust, nagu teada, enne otsuse tegemist koolitegelaste nõupidamistel ei kaalutud. Kaalumisel on ministeeriumis kooli- ja klassi kursuse lõpetamise kord, et kõrvaldada ebasoovitavad nähtused, mis sellel alal on nähtavale tulnud. Mõned kohalikud

koolivalitsused on oma arvamus selle küsimuse kohta ministeeriumile juba saatnud, teistelt on vastused tulemas. Arvesse võttes endiste aastate kogemusi ja kohtadelt saadud andmeid tahab ministeerium maksma panna kooli- ja klassikursuse lõpetamise kohta korra, mis juhiks õpilasi õppeainete põhjalikule läbitöötamisele, aga ei koormaks õpilasi liigse tööga õppeaasta lõpul.

Väga tähtis on kutsehariduse küsimus nii noorsoo kasvatuse kui ka riigi majanduse seisukohast. Kutsehariduse alal töötavad meil praegu 56 täienduskooli ja 37 kutsekooli. Viimastest on 1 kunsttööstuskool, 3 merekooli, 5 kaubanduskooli, 11 meestööstuskooli, 10 naiskutsekooli ja 7 tööstusõpilaste kooli. Peale selle töötavad veel mitmed põllumajanduslikud koolid, mis alluvad põllutööministeeriumile.

Riigikogu poolt läinud aastal vastuvõetud Tallinna tehnikumi seaduse alusel tuleb ümberkorraldada riigi tehnikagümnaasium tehniliseks keskkooliks. See nõuab suuremat tööd õppekavade ja õppetöö korraldamise alal. Sarnane tehniline keskkool vajab vastavaid ruume, mis võiks saada vaid uue maja ehitamise teel. Kahjuks ei luba riigi majandusline seisukord praegu uue hoone ehitamisele asuda ja koolil tuleb esialgu leppida puudulikkude üüri ruumidega.

Õppetöö korraldamise alal kutsekoolides on ministeeriumis viimistlemisel tööstuslike kutsekoolide ja täienduskoolide õppekavad, valmis on juba kaubanduskoolide uued õppekavad, mis tulevast kooliaastast maksma pannakse.